

Lai uzlabotu Eiropas mežu noturību Eiropas Komisija ierosina to visaptverošu uzraudzību

Mežiem ir ļoti būtiska nozīme cīņā pret klimata pārmaiņām un bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, un tie ir ārkārtīgi svarīgi lauku apvidu un bioekonomikas uzplaukumam. Eiropas mežus diemžēl ietekmē dažādi faktori, tostarp klimata pārmaiņas un cilvēku neilgtspējīga darbība.

Labāka uzraudzība ļaus veikt pasākumus, lai mežus padarītu izturīgākus pret pārrobežu apdraudējumiem, ko rada kaitēkļi, sausums un mežu ugunsgrēki, kurus pastiprina klimata pārmaiņas, kā arī ļaus ieviest jaunus uzņēmējdarbības modeļus, piemēram, oglekļa apsaimniekošanu (oglekļa apsaimniekošana ir veiksmīga, ja oglekļa ieguvumi, ko rada uzlabota zemes apsaimniekošana un/vai saglabāšanas prakse, pārsniedz oglekļa zudumus), un palīdzēs nodrošināt atbilstību pieņemtajiem ES tiesību aktiem. Visbeidzot, tas palīdzēs stiprināt mežu spēju pildīt to daudzveidīgās vides un sociālekonomiskās funkcijas, tostarp to kā dabisko oglekļa piesaistītāju lomu.

Precīzāki dati, lielāka noturība, jaunas ekonomiskās iespējas

Monitoringa sistēma ļaus savlaicīgi vākt un apmainīties ar savlaicīgiem un salīdzināmiem meža datiem, kas iegūti, izmantojot zemes novērošanas tehnoloģiju un uz zemes veikto mērījumu kombināciju. Pamatojoties uz pašreizējiem valstu centieniem, sistēma nodrošinās labākus datus un zināšanas lēmumu pieņemšanai un politikas īstenošanai, tostarp aktuālāku informāciju par dabas traucējumiem un mežu katastrofām visās dalībvalstīs.

Pašlaik pieejamā informācija par mežu stāvokli un meža resursu un pakalpojumu izmantošanu ir izklaidēta un nepilnīga, dati par ES mežiem bieži vien ir novecojuši un iegūti, izmantojot atšķirīgas definīcijas, kā rezultātā pastāv ievērojamas nepilnības informācijā. Visaptveroša uzraudzības sistēma novērsīs šīs atšķirības.

Sistēma palīdzēs izveidot integrētu mežu pārvaldību, nodrošinot sadarbību starp dalībvalstīm un mudinot tās izstrādāt ilgtermiņa mežu

plānus, ņemot vērā visas attiecīgās politikas dimensijas un mežu daudzfunkcionalitāti. Ar šo priekšlikumu netiek ieviestas jaunas tiešas administratīvas prasības uzņēmumiem, meža īpašniekiem un meža īpašniekiem.

Sistēma sniegs ekonomisku labumu, jo tā palīdzēs meža apsaimniekotājiem pārdot savus ekosistēmu pakalpojumus, piemēram, oglekļa dioksīda sekvestrāciju, saskaņā ar ES oglekļa dioksīda piesaistes sertifikācijas sistēmu. Pamatojoties uz ticamākiem un pieejamākiem datiem, meža apsaimniekotāji un īpašnieki varēs attīstīt jaunas uzņēmējdarbības iespējas, kas nodrošinās papildu ienākumus un vienlaikus paplašinās oglekļa apsaimniekošanu un veicinās klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām. Jaunais tiesību akts arī veicinās jaunu tirgu digitālo monitoringa pakalpojumu sniedzējiem, tostarp daudziem inovatīviem MVU un jaunuzņēmumiem

Priekšlikums atbalstīs citu svarīgu tiesību aktu, piemēram, LULUCF regulas, Biotopu un Putnu direktīvas, Atmežošanas regulas, kā arī Oglekļa dioksīda piesaistes sertifikācijas un Dabas atjaunošanas likuma īstenošanu, tiklīdz tos pieņems likumdevēji.

Saistībā ar Eiropas Savienības (ES) mežsaimniecības stratēģiju Komisija arī pieņēma priekšlikumu par ES mežu atjauninātu pārvaldību, kura mērķis ir izveidot jaunu, iekļaujošu un starpdisciplināru ekspertu grupu no dalībvalstīm, kuras kompetencē būtu visi mežsaimniecības un ar mežu saistītie jautājumi un kura atspoguļotu visus ES mežsaimniecības stratēģijas vides, sociālos un ekonomiskos mērķus.

Mežu pieaugošās noslodzes pārvaldība

Priekšlikums ir izstrādāts, ņemot vērā pieaugošo spiedienu uz mežiem. Komisija šodien publicē ziņojumu par mežu ugunsgrēkiem Eiropā, Tuvajos Austrumos un Ziemeļāfrikā 2022. gadā, kurā norādīts, ka 2022. gadā ES nodega gandrīz 900 000 hektāru zemes, kas ir aptuveni Korsikas platība.

Jau trešo gadu pēc kārtas nepieredzēti mežu ugunsgrēki ES radīja lielus zaudējumus videi un ekonomikai, kā arī traģiskus cilvēku upurus. Lai gan lielāko daļu ugunsgrēku (96 %) izraisījusi cilvēka darbība, tos saasina

klimata pārmaiņu izraisītie paaugstinātie ugunsbīstamības apstākļi. Tā ir brīdinoša zīme par to, ko globālā sasilšana var radīt turpmākajos gados, kad daudzās Eiropas valstīs paaugstinās temperatūra un pastiprinās sausums. Ziņojumā arī norādīts, ka meža ugunsgrēku biežuma un ietekmes samazināšanā liela nozīme ir profilakses pasākumiem un ka, lai to nodrošinātu, ļoti svarīgas ir modernas zināšanas.

Turpmākie pasākumi

Eiropas Parlaments un Padome šo priekšlikumu izskatīs saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.

Meži kā ieguldījumu fonds

Meži sniedz nenovērtējamus ieguvumus vides, klimata un sociālekonomiskajā jomā. Tie darbojas kā bioloģiskās daudzveidības centri un dzīvotnes, atbrīvo skābekli un filtrē gaisu, regulē ūdens plūsmu, novērš eroziju un ir neaizstājami, lai pielāgotos klimata pārmaiņām un mazinātu to ietekmi. Tie ir pamats pārejai uz klimatneitrālu Eiropu, aprites bioekonomiku un veselīgu sabiedrību. Saskaņā ar Komisijas pētījumiem paplašinātās meža vērtību ķēdes nodrošina tādas izejvielas kā kokmateriāli, pārtika, ārstniecības augi, korķis un sveķi un pašlaik nodrošina 4,5 miljonus darbvieta ES.

Tomēr daudzi ES meži kopumā ir nelabvēlīgā stāvoklī. Tie cieš no bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, un tos spēcīgi ietekmē klimata pārmaiņas, kas pastiprina un pastiprina citu destruktīvu ietekmi, piemēram, kaitēkļus, piesārņojumu un slimības. Klimata pārmaiņas rada arī tādus apstākļus kā ilgstoši sausuma un karstuma periodi, kas turpmākajos gados varētu palielināt mežu ugunsgrēku apjomu un intensitāti ES. Sekas arvien vairāk ietekmē mežu stabilitāti un produktivitāti, vienlaikus pieaugot pieprasījumam pēc meža produktiem un pakalpojumiem.

Dalībvalstu ziņojumi, ko tās iesniegušas saskaņā ar regulu par zemes izmantošanu, zemes izmantošanas maiņu un mežsaimniecību (LULUCF), liecina, ka vairākās galvenajās Eiropas Savienības teritorijās mežu kā

dabisko oglekļa piesaistītāju skaits samazinās. Dažos apgabalos meži jau ir kļuvuši par CO2 emisiju avotu.

Eiropas Savienībai ir jāstiprina dabisko ekosistēmu noturība, jāpalielina to spēja palīdzēt mums pielāgoties klimata pārmaiņām un jā saglabā to ražošanas spēja, lai nodrošinātu ilgstošu pārtikas un materiālo drošību.

Pašreizējās iniciatīvas un to mērķi ir balstīti uz risinājumiem, ko piedāvā daba kā mūsu lielākais sabiedrotais cīņā pret klimata pārmaiņām. Tās palīdzēs ES sasniegt klimata neitralitāti, palielinot oglekļa daudzumu, ko absorbē dabiskie piesaistītāji. Tas arī palīdzēs ES izpildīt tās starptautiskās saistības gan saskaņā ar Parīzes nolīgumu, gan Kunmingas un Monreālas bioloģiskās daudzveidības pamatprogrammu.

Avots: Eiropas Komisija